

Ishonch

2026-yil,
27-oktabr,
seshanba
№130
(5350)

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi nashri

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 26 октябрь куни мамлакатимизга амалий ташир билан келган Қатар Давлати Амири Шайх Тамим бин Ҳамад Ол Соний билан учрашув ўтказди.

Президент Шавкат Мирзиёев кино соҳасига замонавий бошқарув усулларини жорий қилиш ва «O'zbekfilm» миллий кино брендини яратиш юзасидан тақдимот билан танишди.

Давлатимиз раҳбари билдирилган таклифларни маъқуллаб, кино соҳасида замонавий бошқарув усулларини жорий қилишни жадаллаштириш, соҳада ижодий эркинликни таъминлаш, сифатли сценарийлар ва ҳаётий сюжетларга бой фильмларни суратга олиш ишларини кенгайтириш, халқаро даражада ўзбек кино мактабининг довуғини тиклаш юзасидан мутасаддиларга топшириқлар берди.

Давлатимиз раҳбари «Тиббиёт ходимлари кунини муносабати билан соҳа ходимларидан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида»ги фармонга имзо чекди.

Сўнгги ўн йилликда амалга оширилган ва тез ёдимиздан кўтарилган дадил ислохотлардан бири «прописка» тизимининг бекор қилиниши бўлди.

Инсонларни давлат инвентарига айлантириб қўйган бу механизмнинг 2017 йилга келиб бекор қилиниши, албатта, тарихий жасорат, ҳақиқий ИНҚИЛОБ эди.

Шавкат Мирзиёев зиммасига олган масъулият фақатгина баргранг паспортларимизнинг «яшаш манзили» деган саҳифасига уриладиган муҳри маҳв этишдангина иборат эмасди. Бу ёпиқ қозон ичидан чиқиб, Ватаниннинг исталган манзилида иш ва кўним топиш, кенгроқ маънода айтганда, озод инсондек яшаш эркинлиги дегани эди.

ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ ИНҚИЛОБИ

ёхуд мен нима учун Президентим билан ғурурланаман?

>>> 2-3

МУСОБАҚА

ФАРҒОНАЛИК ШИФОКОРЛАР СПОРТДА ҲАМ ЕТАКЧИ

Фарғона шахридаги «Само» спорт мажмуасида тиббиёт ходимлари ўртасида анъанавий тарзда ташкил этилаётган «Соғлиқни сақлаш вазири ҳамда касба уюшмаси раиси кубоги – 2026» спорт мусобақасининг вилоят босқичи бўлиб ўтди. Унда эл саломатлиги йўлида фидокорона меҳнат қилаётган тиббиёт ходимлари маҳоратларини намойиш этди-лар.

Футбол, стол тенниси, шахмат ва шашка бўйича ўтказилган беллашувлар қизгин тус олди. Энг кучли ва маҳоратлилар финалгача етиб келди.

Футболда Фурқат тумани тиббиёт бирлашмаси жамоаси рақибларидан устун келди ва фахрли биринчилиكنи кўлга киритди. Стол тенниси, шахмат, шашка баҳсларида ҳам ғолиблар аниқланди.

Ғолибликни кўлга киритганимиздан жуда мамнунмиз. Энди олдимизда республикада муносиб иштирок этиш вазифаси турибди. Ушбу босқичда ҳам фаол қатнашиб, вилоятимиз шарафини муносиб ҳимоя қиламиз, – дейди Фурқат тумани тиббиёт бирлашмаси касба уюшмаси қўмитаси раиси Ҳамзахон Аҳмедова.

Мусобақа ғолиблари Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг Фарғона вилояти кенгаши томонидан муносиб тақдирландилар.

Шоҳидахон КАРИМОВА,
Соғлиқни сақлаш
ходимлари касба уюшмаси
Фарғона вилояти
кенгаши раиси

Яқин-яқингача сирдарё вилояти далалари пахта мавсумида республикамизнинг шаҳар-қишлоқларидан келган минглаб ҳашарчи ва ўқувчи-таалабалар билан гавжум бўларди. Икки йилдан буён ЭСА ЙИГИМ-ТЕРИМГА ҲАШАРЧИЛАР ДЕЯРЛИ ЖАЛБ ЭТИЛМАЯПТИ. ПАХТАНИНГ АСОСИЙ ҚИСМИ ЗАМОНАВИЙ МАШИНАЛАРДА ТЕРИЛЯПТИ.

МОНИТОРИНГ

БАРЧАСИ КЎНГИЛДАГИДЕК

Ўз навбатида, Миллий мониторинг гуруҳи вакиллари теримчилар учун пахта далаларида яратилган шарт-шароитларни ўрганмоқдалар. Жумладан, яқинда улар «Мирзачўл» МФЙ ҳудудидаги «Бек Агро» кластери даласида бўлиб, теримчилар билан суҳбатлашдилар. Шу аснода мажбурий меҳнатга жалб қилиш ҳолатлари бор-йўқлиги ва иш ҳақи ўз вақтида берилаётгани билан қизиқдилар.

– Кластерга қарашли пахтазорларни кўздан кечирарканмиз, теримчилар фақат машина етиб бора олмайдиган жойлардаги ҳосилни тегиб олишаётганига гувоҳ бўлдик, – дейди Миллий мониторинг гуруҳи раҳбари Сардор Жавлонов. – Шу боис далада теримчи кам.

Ҳўжаликдаги теримчиларга Муқаддас Жўраева бошчилик қилаётган экан. У сардобалик ишсиз хотин-қизларни жамлаб,

шу ерга бошлаб келибди. Чунки ўз туманида пахтани кўлда тегишга ҳожат қолмабди.

– Бир килограмм ҳосил учун 2 минг сўмдан ҳақ оляпмиз, – дейди у. – Фермер иш ҳақимизни келишилган вақтда тўлаяпти.

Мониторинг жараёнида теримчиларга махсус флаерлар тарқатилди.

Озода МАМАДАЛИЕВА
«ISHONCH»

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясида куну тун фаолият кўрсатадиган

яъни «Call-center»га мамлакатимизнинг турли ҳудудларида яшаётган хотин-қизлар ўз муаммолари бўйича исталган вақтда мурожаат қилишлари мумкин.

ЭЪТИБОР

ХОДИМЛАР МАНФААТИ – УСТУВОР ВАЗИФА

1014 нафар ходим фаолият юритаётган «Hududgaz Qoraqalpog'iston» газ таъминоти филиалида бошланғич ташкилот томонидан кўпгина ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, «Кексалар ҳафталиги» доирасида узоқ йиллар шу соҳада фаолият юритган, айни пайтда нафақада бўлган Наврўз Жуманов, Ислон Камалов, Максид Аюзов, Светлана Ким ва Ўринбой Баймуратовнинг ҳолидан хабар олиниб, моддий кўллаб-қувватланди.

Соғлом танда – соғлом ақл деганларидек, «Hududgazta'minot» АЖ бошқарув раиси кубоги мусобақасида жамоамиз ғолиб бўлиб, саралаш босқичига чиқди. Бундан ташқари, мини-футбол бўйича ташкил этилган беллашувларда Бўзатов, Чимбой, Тахтакўпир, Тахиятош туманлари ходимлари муваффақиятли иштирок этдилар. Шунингдек, соғлом турмуш тарзи тарафдорлари йил сайин кўпайиб, ходимлар шахмат, шашка, стол тенниси баҳсларида иштирок этиш орқали ўз саломатликларини мустаҳкамлашмоқда.

Жорий йилнинг тўққиз ойи давомида ижтимоий суғурта ҳисобидан 21 нафар ходимга 114 277 661 сўмлик, касба уюшмаси бадаллари ҳисобидан 18 нафарга 92 980 000 сўмлик йўлланма, жамоа шартномаси асосида санаторий ва дам олиш масканларига ходимлар ва уларнинг оила аъзолари ҳамда меҳнат фахрийларининг 12 нафарига 46 630 950 сўмлик йўлланмалар тақдим қилинди.

Қайд этиш лозимки, инсон қадрини улуғланаётган мамлакатимизда меҳнаткашларнинг муносиб шароитда фаолият юритишлари учун нафақат имкониятлар яратилапти, балки уларнинг орзу-истаклари ҳам амалга ошяпти.

Қуат КУДАЙБЕРГЕНОВ,
«Hududgaz Qoraqalpog'iston»
газ таъминоти филиали
касба уюшмаси
қўмитаси раиси

**Кафолатли тўлов
ва компенсация:
фарқи нимада?**

Базафил мазлумот
олиш учун
«Ishonch»нинг Telegram
каналига ўтинг:

**Ижтимоий ҳимоя миллий
агентлиги халқаро
танлов ғолиби бўлди**

Базафил мазлумот
олиш учун
«Ishonch»нинг Telegram
каналига ўтинг:

https://t.me/ishonchuz_official

[facebook.com/ishonchofficial.uz](https://www.facebook.com/ishonchofficial.uz)

ishonch1991@yandex.uz

www.ishonch.uz

ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ

ёхуд мен нима учун Президентим

ПУБЛИЦИСТИК ЭССЕ

БОШИДАН БИР ГАПНИ АЙТМОҚЧИМАН, АВВАЛО, ЖАНР МАСАЛАСИДА. ГАРЧИ ШАКЛ ПУБЛИЦИСТИК БЎЛСА-ДА, СТРУКТУРА НУҚТАИ НАЗАРИДАН МАЗКУР МАТН ЭС-СЕГА ТОРТИБРОҚ КЕТДИ. ШУ БОИС НОАНЪАНАВИЙРОҚ БЎЛСА-ДА, УНИ ШУНДАЙ АТАШНИ ЛОЗИМ ТОПДИМ. KEYIN, САРЛАВҲА БОРАСИДА ҲАМ ТУРЛИ МУЛОҲАЗАЛАР БЎЛИШИ МУТЛАҚО ТАБИЙ, ДЕБ ЎЙЛАЙМАН. ЭЛИТАР ПОЭЗИЯМИЗНИНГ АНЪАНАВИЙ «САСИ» СЕЗИЛИБ ТУРАДИГАН БУНДАЙ БАЛАНДПАРВОЗ СЎЗЛАР БУГУН НОРМАЛ ЎҚУВЧИНИ БЕЗДИРГАНИНИ ЯХШИ ТУШУНАМАН. АММО МЕНИ МУАММО СЎЗЛАРДА ЭМАС, УЛАРНИ ИСТИФОДА ЭТИШДА ДЕГАН ИШОНЧ ДОИМО УМИДЛАНТИРИБ ТУРАДИ. ВА, АЛБАТТА, МАҚОЛА ДАВОМИДА ИККИ «ЯЛТИРОҚ» СЎЗ — «ИНҚИЛОБ» (АЙНИҚСА, БУ АТАМА БЎЙИЧА ЧУҚУРРОҚ ФИКР БИЛДИРМОҚЧИМАН) ВА «ҒУРУР» ИСТИЛОҲЛАРИГА НИСБАТАН ДАЪВОЛАРИМНИ АСОСЛАШГА ҲАРАКАТ ҚИЛАМАН. ЎЙЛАЙМАНКИ, АЙНИ ЖАРАЁННИНГ ЎЗИ МАТНГА ҚЎЙИЛГАН АДАБИЙ ТАВСИФ МАҚОМИНИ ҲАМ ОҚЛАЙДИ.

Чили-франциялик машҳур драматург ва расом Александр Ходоровски «Қафасда туғилган қушлар парвоз қилишни касаллик бўлса керак, деб ўйлашади» деган эди.

Ўз даврида Пикассони ҳам мутаассир қилган айни афоризмни қарамлик ва озодлик, жўн айтганда, қуллик эҳ-нятининг сўз орқали чизилган мукам-мал тасвири, дейиш мумкин. Мен жуда кўп мақолаларимда тафаккур озодлиги ҳақида гапирганман. Ва бугун шуни ан-глаб етаётирманки, бу иш билан нафақат бир-икки одам, балки олимлар, зиёлилар-нинг катта армияси шуғулланиши шарт ва зарур экан. Негаки, жамиятнинг ўз-гариши одамлар дунёқараши билан бево-сита боғлиқ. Айни мулоҳазани Президен-тимиз жуда кўп ва таъсири тарзда ифода этгани ҳам бежиз эмас. Жумладан, давла-тимиз раҳбари «Бугунги Ўзбекистон — ке-чаги Ўзбекистон эмас. Бугунги халқимиз ҳам кечаги халқ эмас», дер экан бево-сита одамларимиз онги тезроқ ўзгари-шга ишора қилади. Ҳақиқат шундаки, бир асрдан ортиқ давр мобайнида та-факкурларимизга сингдирилган қарамлик таъсиридан чиқиб кетишимиз оғир кеча-ётир. Нафақат иқтисодиёт ва сиёсатда, балки кундалик турмушимиз, маданияту юриш-туришимизда ҳам кечаги кун «анъ-ана»лари сезилиб туради. Ва бу жараён-лар бизнинг «ўзимиз»дан анча нари кетиб қолганимизни аңглатади.

Мен яқинда юртимизда тадқиқот олиб борган хорижлик бир антрополог олим-нинг мақоласи билан танишдим. У кўтар-ган мавзусида нега ўзбек жамиятида одамлар кўпроқ бир хил тусдаги, маса-лан, оқ ва қора рангдаги уст-бош кийишни урф қилишгани ҳақида мулоҳаза юритади ва ўз фикрини, бу коммунистик мафкура-нинг «маиший-маданий сиёсати» билан боғлиқ бўлиши мумкин, дея хулосалайди.

Дарҳақиқат, муаммакачилик яратган «миллий менталитет» нафақат анъана, балки «ким»лик коди» даражасига дў-ниб қолганини биз кўп ҳам пайқаймиз. Оддий одамлар у ёқда турсин, академик доираларимизда ҳам бу мавзудан бугун жиддий муҳокама қилинаётганига шубҳа билан қарайман. Шунчаки мисол, айни дамда минтақамиз жамиятларида, дей-лик, палов ўзбек ва тожикларнинг, беш-бармоқ қозоқ ва қирғизларнинг миллий таоми, дейилиши мутлақо ҳақиқат сана-лади. Ҳолбуки, социал маданиятимиз-даги бундай «тартиб» аслида сунъий ра-вишда сингдирилган бўлиши ҳам мумкин-лиги ҳақида кам шубҳага борамиз ёки бу борада тушунчаларнинг умуман йўқлиги боис конформизмга юз бураимиз.

«Совет даврида нафақат ошхона гео-графияси, миллий уст-бошимиз ҳам марказдан «лойиҳалаштирилган», дей-ди келиб чиқishi қирғизистонлик бўл-ган АҚШлик тадқиқотчи Эрика Марат. Унингча, «...ҳар бир республикага номини берган этник гуруҳга стандартлаштирил-ган «анъанавий» таомлар ва кийиниш тур-ларининг муайян тўплами тепадан белги-лаб берилган. Кийим-кечакнинг турлича ҳаёт тарзи, иқлим шароитлари, ижти-

мойи мавке ва вазифаларга мослашти-рилган мураккаб кўринишлари ҳар бир совет республикаси учун битта стандар-т либосга соддалаштирилган». Ушбу қа-раш нафақат ижтимоий-сиёсий, индус-триал соҳалар, жумладан, қурилиш ва архитектурада ҳам ўз тажаллисини топ-ган. Биргина ўтган асрнинг 40-70-йилла-рида Тошкентда амалга оширилган меъ-морчилик нафақат қурувчилик, балки сиёсат даражасидаги масалага айланган-ни зукко одамлар яхши билишади (Шу ерда айтиб кетай, бугун мен айнан бунёд-корлик ва давлат сиёсати, ҳукмрон маф-куралар ва оддий одамларнинг турмуш тарзи борасида кенгроқ гапиришни мақ-сад қилганман).

Тўғри, бугунгача «совет модернизми» сифатида талқин этиладиган «Чорсу» бозори, «Ўзбекистон» меҳмонхонаси, «Халқлар дўстлиги» саройи каби иншо-отлар ўз даврининг беназир лойиҳалари эди. Аммо бу ансамбллари қуришда мо-дернистик архитектурага маҳаллий иден-тилик сифатлари сингдирилиши ҳам сафар-барлик самимиятини шубҳадан холи қила олмади. Чунки ушбу бунёдкорлик «то-мирлари» илҳомни коммунистик мафкура сарчашмасидан олаёт-ганди. Унга кўра, Тош-кент советларнинг бу-тун Шарқдаги «вип-рина»си, қолаверса, социализмнинг мусул-мон ўлкасидаги ғала-басини акс эттириши лозим эди (ушбу ид-даолар меъморлар ҳи-соботларида ургулан-гани архив ҳужжатла-рида муҳрланган).

Ўзи, умуман, та-рихни қузатсангиз, бунёдкорлик сифа-тида талқин этилади-ган жараёнлар аксарият ҳолларда ижтимоий-гуманитар ҳодисадан кўра, кўпроқ ҳокимиятнинг «сиё-сий тили» вазифасини ўташга сафарбар қилинганга гувоҳ бўлишингиз мумкин (бу ма-салада ҳалироқ жаҳон та-рихи ва қолаверса, ўзимиз-нинг яқин ўтмишдан ҳам ми-соллар келтираман).

Ўрни келганда ўша давр қурилишлари ҳақида яна бир мулоҳазани айтмоқчиман. Ушбу масалада эски за-монни кўмсовчилар бир фикрни илгари суришни яхши кўради: яъни собиқ тузум бизда урбанизация маданиятини пайдо қилди, кўплаб шаҳарлар курди...

Очиғи, бу фикр билан оёқ тираб тор-тишмоқчи эмасман. Ҳақиқатан ҳам, ўтган асрнинг 30-80-йиллари давомида юр-тимизда ўнлаб янги шаҳарлар пайдо бўлди. Бунинкор қилиб бўлмайди. Аммо шу ерда, гарчи бундан мақсад «инсонлар-нинг бахту саодати» бўлмаса, унда мудо-дао нима эди, деган ҳақли саволга ҳам жавоб бериб кетиш керак. Масалан, На-воий, Олмалик, Ангрен, Учқудук, Зараф-шон, Гулистон ва яна шундай ўнлаб мас-канларнинг бунёд этилишини бугун қан-дай шарҳласак тўғри бўлади?! Гапни

чўзмай дарров айтаман, бу кентларнинг барчаси ўз характериға кўра моношаҳар (иқтисодий жиҳатдан бир асосий кор-хона ёки тармоққа таянган)лар эди. Яъни бунёдкорликдан мақсад ҳеч қачон инсон бўлмаган. Балки ер ости ва усти бойлик-ларини инструментлаштириш режаси-нинг бир қисми бўлган. Албатта, бундан ҳафсала пир бўлмаслиги керак. Чунки метрополиялар қадарига ўз периферия-ларини обод қилиш ва ёки маҳаллий аҳо-лининг пешонасини «ярқиратиш» ёзил-ган фаришталар, деб ўйласак, хато қилган бўламиз. Биз мансуб «колониализм» эса инсоният тарихидаги бошқа турдошла-рига нисбатан «ахлоқий норасолиги» би-лан ҳам ажралиб турган. У инсондан кўра ғояни афзал биладиган, ўз ғалабаси ва манфаати йўлида халқлардан восита си-фатида фойдаланишдан-да тортинмайдиган глобал дунёдаги сиёсий субмаданият ўлароқ таассурот қолдиради бугун.

Шундай тузум ҳамда сиёсат, жонли бир ҳаётни кўрган одам энди «Инсон қадри учун» деган ғоя нима сабаб кун тартибига чиққанини ҳамда унинг аҳамиятини жуда яхши тушунади.

Юқорида Ходоровскидан келти-рилган иқтибос бежиз эмас. Зо-тан, боя айтганимдек, бугун бизда постколониализм-муаммакавий ҳукмронлик «оқибатлари» ва деколониа-лизм-муаммакачилик мероси, тафак-кури, ҳукмронлик кўринишларини танқидий қайта кўриб чиқиш борасида ама-лий қадамлар сезилаётгани йўқ, десам, нотўғри гапирмаган бўламан.

Шу ўринда бир мулоҳазани баён этмоқ-чиман. Реал маънавий аҳволимиз «манза-ра»ларини бизда фандан кўра адабиёт ва санъат жабҳаси эртароқ, ўша «ошқорла-ки» замонларидан-да олдинроқ аңгла-ган ва уни поэтик услубда кўрсатишга ҳа-ракат қилган эди. Мисол учун, ўтган аср-нинг 80-йилларида замонасининг машҳур режиссёри Марк Вайль «Ильхом» теат-рида Евгений Шварцнинг «Аждархо» эр-тагини саҳналаштирганди. Ушбу мажозга қурилган асарда шаҳар одамлари ўзлари қули бўлган кекса аждарҳони ўлдиргани келган баҳодирга қарши чиқади. Сабаб: улар бандиликка кўникиб қолишганида эди... Албатта, аллегориялар ўз-ўзидан туғилмайди. Ва Вайль ҳам турғунлик йил-ларида бу асарга бекорга мурожаат қил-маганди. Бироқ ҳозир гап адабиёт ёки санъат жанрлари ва яна метаморфозалар драматизми ҳақида эмас, масала орадан деряли қирқ йил ўтаётган бўлса-да, биз учун мудом айни мавзунинг эскирмай қо-лаётганида.

Аммо қизиқ парадокс шундаки, биз шу ҳолимизча ҳам демократиянинг юксак ан-дозаларини талаб этиб хархаша қиламиз, баъзан. Қозғистонлик жуда машҳур сиё-сатчи бир замонлар киноя билан «Амери-кадагидек демократияни жорий қилишни истардик, лекин Қозғистонда шунча америкаликни қаер-дан топамиз?» дега-нида катта эҳтимол билан шуни назарда тутган бўлса, ажаб-мас...

Шу мулоҳазалар-дан келиб чиқиб ай-тадиган бўлсак, бугун бизнинг олдимизга қўйиладиган энг катта ва фойдали са-вол «Биз демократия-га тэйёризмизми, йўқ-ми?»дан кўра, кўпроқ «Биз деколонизмизми қандай тушунамиз?» бў-лиши керакдек таассурот уйғотида одамда.

Айни маънода, матнда фойдаланилган икки аллего-рия восита ўлароқ мақсадни тў-лиқ оқлайди. Таассуф шу ердаки, нафақат олим ёки мутахассис, балки қизиқувчан оддий инсон ҳам бугун жа-миятимиз «томири»ни ушлаб, айни «таш-хис» аломатларини сезиши мумкин. Ҳа, кўпчилигимиз мансуб анъанавий тафак-кур Шварц эртагидиға шаҳар аҳолисининг аждарҳого муҳаббатини фавқуллода эсла-ти юборишни билан одамдаги хавотирни кучайтиради, баъзан.

Мен бугунги кунларимизда ҳам ўтган замонларни соғинадиган, ҳозирги янги-ланишлар ва ўзгаришларга кек билан қа-райдиган, гугуртнинг бир тийин бўлганини мифлаштирадиган, эрк ва озодлик тўғри-сида сўзловчиларга «касал»га қараган-дай муносабат қиладиган жуда кўп одам-ларни биламан. Нафақат оддий кишилар, балки амалдор ва зиёлилар орасида ҳам тарихнинг ортага «эврилишини» пинҳона қўйсайдиган юртдошларимиз ўйлагани-миздан ҳам кўпроқ топилиши мумкин. Ва бу, ҳеч шубҳасиз, ўзгариши жуда қийин кечаётган тафаккур тарзимиз билан бево-сита боғлиқдир.

III
Ёзаётган мақоламга «инқилоб» ва «ғурур» тушунчаларини асосий ғоявий таянч сифатида танлаганим бежиз эмас. Зо-тан, Шавкат Миромонович бугунгача амалга оширган тарихий янгиланишлар моҳияти етарлича очиб берилгани йўқ. Айниқса, бу ҳаракатлардан мақсад жамият тафаккурини ўзгартириш, янги инсон ва чин маънодаги суверен мамлакатни бунёд этишга қаратил-ганини ҳисобга оладиган бўлсак, бу янада яққолроқ кўзга ташланади.

Сабаб? Сабаб шуки, анъанавий ташвиқот воситаларимиз — расмий газеталар, теле ва радиоканаллар эскича, одамларни бездира-диган форматлардан ҳали оёғини олгани йўқ. Давлат раҳбари «миллий контент» яра-тиш кераклиги ҳақида гапирганига бир неча йил бўлди. Хўш, бу амалга ошдимиз? Тўғри, глобал тармоқ ўзбек сегментида бугун бир қанча ахборот манбалари кўзга ташлана бошлади. Аммо биз «жиддий» деб қарай-диган кўпгина интернет нашрлари ҳам ҳо-зирча фаолият кўламини Россия — Украина, АҚШ — Исроил — Эрон ёки дунёдаги бошқа геосиёсий масалалар атрофида шаклан-тиришга ҳаракат қилишаётир. Тўғри, бу ҳам муҳимдир. Аммо мамлакатимизда, Ватанда бўлаётган янгиланишлар ва ўзгаришларни ким шарҳлайди, одамларга, жамиятимизга ким тушунтириб, етказиб беради?!

Баъзан шундай бўладикки, Ўзбекистонда бўлаётган фундаментал ўзгаришлар моҳи-ятини бизнинг матбуотдан кўра четдаги медиаплатформалар таъсирчанроқ ёрит-моқдами, деган гумонга ҳам борасан киши.

Яқинда шундай нашрлардан бирида Қирғизистоннинг биринчи президенти ит-тифок йиқилиб, минтақа давлатлари мус-тақиллики кўлга киритган илк йиллар ҳақидаги ўз фикрини бўлишди. «...Ростини айтсам, 90-йилларда, президент бўлган-нимда, менда бир шубҳа бор эди: қирғиз-лар бозор механизмларини ўзлаштириб кета оладими, ўзбеклар билан рақобатлаша оламизми, деб кўп ўйланардим. Чунки ме-нинг назаримда, бозор иқтисодиётига ўти-шимиз билан ўзбек биродарлар бутун Мар-казий Осиёни эғаллаб, бошқарадигандек эди. Сабаби, улар совет давридаёқ бунга тайёр бўлган. Аммо барчаси Ислом Ка-римовдан миннатдор бўлишимиз керак. У киши ўзбекларни дунёдан ажратиб қўйди. Шу билан қирғиз ва қозоқларга имконият яратиб берди. Шунинг учун Қирғизистонда Ислом Каримовга ҳайкал ўрнатган бўлар-дим. У бизга йўл очиб бергани учун қирғиз-лар бозор механизмларини ўзлаштириб олди. Агар рақобат бўлиб, Ислом Каримов Ўзбекистонни очиб қўйганда эди, мана, ҳо-зир Мирзиёев каби дунёга очилганда эди, биз улар билан рақобатлаша олмас эдик».

Албатта, Акаевнинг ушбу фикрлари би-лан юз фоиз келишиб бўлмас, бироқ маса-лага ҳолис қарашка, у ўша йиллардаги вазия-тни ўзи кўрган, иштирокчиси бўлган инсон сифатида баҳолаган. Қолаверса, у ўз хоти-ралари билан бугун қўшни Ўзбекистонда бўлаётган инқилобий ўзгаришларнинг қий-матини аниқ қилиб кўрсатиб берган.

Ҳақиқат шундай нарасаки, баъзан у одамни тўғри гапни айтишга ундайди. Ўз-бекистонни танқид қиладиганлар кўп ҳол-ларда «ўтган маъмурият фаолиятига сиё-сий баҳо берилмаётир» деган айбни ёпиштиришга уринишади. Ташқаридан қа-раганда, бу гапда жон бор: мамлакатимиз бугун янги йўлга кирди. Президентимиз жуда кўп бор айтганларидек, Ўзбекистон кечаги Ўзбекистон эмас. Лекин ҳар қан-дай сиёсий қадриятлардан-да чуқурроқ ва айни пайтда қадрлироқ бир руҳоний бой-лик бор. Бу чин маънодаги ўзбек харак-тери билан боғлиқ жиҳат, дейишимиз му-мкин. Кечаги кунни сўймай, хатолардан са-боқ чиқариш гарчи бугунги кунларимизда камёблашиб бораётган бўлса-да, милли-тимизга хос хислат. Яқин тарихимизда жуда кўп «политтехнология»лардан фойдалан-дик. Жамиятни шiorларга буркадик, қўш-нилар билан баъзан очик, баъзан пинҳона «сан-ман»га бордик. Лекин нима бўлди? Шу билан бахтли бўлиб кетдикми?!

Энг ёмон томони, ўша совет замонла-рида республикани бошқарган раҳбарлар-нинг бирортаси бизнинг «тарғибот маши-на»ларимиздан «бутун» чиқмади. Ҳамма-сини «маййиб» қилдик. Номларини ўчириб ташлашга ҳаракат қилдик ва охир-оқибат ўзимиз учун ноқулай манзара яратдик. Ас-лида тарихни ёзишни тарих илмининг ўзига қолдирган маъқул...

Майли, ҳозир гап бу масалада эмас. Мен бировни қораламасдан, турли даражадаги сиёсий миф-душман персонажларни ижод қилмасдан ҳам ишлаш ва натижа кўрсатиш мумкин эканини ифода қилиш учун бу гап-ларни айтдим.

Гап бошлаганим матбуотимиз, унинг бу-гунги фаолиятига қайтадиган бўлсак, таби-ийки, бир жиҳатни унутмаслигимиз керак: биз ХХI асрда яшааямиз. Дунё жуда тез ўз-гармоқда. Бироқ биз ахборот сиёсати ма-саласидаги ишларимизни замонга ҳамон мослаб ололмаямиз. Бугун кўпчилик га-зета ва расмий телеканаллар ўз аудитория-сини йўқотди, деган ҳақли эътирозларнинг

асосий сабаби шу, менимча. Бунинг эса давлат сиёсатиға сезиларли таъсири бор. Чунки бугун олиб борилаётган ислохот-ларни жамият ва халққа етказиб беришда асосий вазифа улар зиммасида. Матбуот ва унинг бугунги профессионал савияси ҳақида гапирганда бир жиҳатни ҳисобга олиш керак бўлади. Бу кўпроқ биз таҳлилга тортаётган ҳадиқ билан бевосита боғлиқ, назаримда. Тепадан «имлов» кутиш, юқо-ридан кимдир айтмагунча мустақил ҳара-катдан тийилиб туриш матбуотимиз учун мудом энг тўғри йўл ҳисобланади. Қола-верса, эски давр синовидан ўтган анъ-анавий ва энг хавфсиз усул — қуруқ мақтов, мадҳиябозлиғу, ура-урачилик ҳам унинг ўқувчи ва томошабинлардан узоқлаштира-ётган сабаблардан бири бўлиши мумкин.

Нега бунинг гапирялман, чунки матбуоти-миз, айниқса, расмий ОАВ мана шу ўзгариш-лар жараёнини чуқур ҳис қилмаётир, на-заримда. Эътибор бериб қузатсангиз, бош экранларимизда, катта газеталаримиз саҳи-фаларида фақат бир хил одамлар гапиради, ёзади... Бунинг устига риторика ҳам, «роман-тизм» ҳам ўзгармаган, 20 йил олдин қандай бўлса, шундай... Табиийки, бундай шароитда ўқувчи-ю томошабини айблаб бўлмайди. Ва шу сабаб бизнинг «тарғибот сиёсатимиз» жамиятда маълум маънода ўз аксилтаъси-рини кўрсатиб келмоқда.

Аслида, Президент амалга ошираётган ишлар малакали мутахассислар, аналитиклар томонидан муфассал шарҳланса, давлат раҳбари маърузалари, жойлар-даги чиқишлари, оддий одамлар давра-сидаги фикрлари юқори интеллектуал доиралар томонидан таҳлил қилиб бе-рилса, шунинг ўзи етарли.

Ҳозир ўрни бўлмаса-да, бир гапни айта-ман. Бир неча йил олдин «учар фаоллар»-дан бир гуруҳи йиғилиб, шахсан Президентга мактуб йўллашади. Хатнинг мазмуни шун-дайки, сиз давлатимизнинг юксак мукофот-ларидан бирига муносибсиз, руксат берсан-гиз, номзодингизни комиссияга киритсак... Ўша воқеадан кейин Шавкат Миромонович «Атрофимда юрган одамларки менинг қал-бимда нима борлигини тушунмаса, яна ким-дан хафа бўлишим керак», деган эдилар...

ҲАҚИҚАТАН ҲАМ, ПРЕЗИ-ДЕНТИМИЗ КҮП БОР АЙТ-ГАНИДЕК, РАҲБАР УЧУН ОДАМЛАРНИ РОЗИ ҚИ-ЛАШДАН ЮКСАК МУКО-ФОТНИНГ ЎЗИ ЙҶҚ. У КИ-ШИДАН «МЕН ОДДИЙ ОДАМЛАР, ЎГИЛ-ҚИЗ-ЛАРИМИЗ ЮЗ-КЎЗЛА-РИДА ҚУВОНЧНИ КЎР-САМ, УЛАРНИНГ БУ ҲА-ЁТДАН РОЗИЛИГИНИ ИЛҒАСАМ, ШУНИНГ ЎЗИ МЕНИНГ БАХТИМ. МЕНГА БУНДАН ОРТИҚ МУКОФОТ ҲАМ, МАҚТОВ ҲАМ КЕРАК ЭМАС» ДЕГАН ГАПЛАРНИ ЖУДА КҮП БОР ЭШИТ-ГАНМАН ВА УШБУ СЎЗ-ЛАРНИНГ ҚАТЪИЙ ҲАМДА САМИМИЙЛИГИГА ҲЕЧ ҚАЧОН ШУБҲА ҚИЛМА-ГАНМАН.

Ҳолбуки, Шавкат Миромонович ҳам совет замонларини, кўкраклари мамлакатнинг энг юксак орден-медаллари билан тўлиб кет-ган ўша давр раҳбарларининг кўпини кўрган. Аммо бундай тарздаги эътирофдан ўз халқи-нинг розилигини, чинакам бахту саодатини доим афзал билди. У кишининг бошқалардан фарқи ҳам аслида шунда. Бу инсоний харак-тер, одамларга меҳр ҳамда чексиз самимият менинг қалбимда доимо ғурур туйғусини уй-ғотиб келган.

Ўз Президентидан ҒУРУРЛАНИШ туйғуси менинг қалбимда шундай алангаланган.

IV

Хабарингиз бор, бу йил мустақил-лик байрами «Янги Тошкент»да ўт-казилди. Баъзи бировлар бу ҳара-катни давлат популизми билан боғлашди. Менимча эса, ундай эмас. Президент-нинг бундан кўзлаган мақсади ушбу тах-минлардан юз чандон юксак ва самимий-роқ. Масалан, мамлакатнинг сиёсий бай-рамини янги қурилаётган шаҳар бағрида ўтказиш фақат бир неча маъмурий ва таълим иншоотлари ҳамда Гиннес ре-кордлар китобиға кирган фавворани фой-даланишга топшириш ё кўз-кўз қилишдан иборат эди, деб ҳаёл қилиш жуда кулгили бўлар эди.

Давлат раҳбари қурилаётган ушбу шаҳарни нафақат одамлар истиқомат қиладиган замонавий бир мегаполис, балки янги дунё, янги тафаккур ва озод одамни ифо-

Дурдан яралган мўъжиза

Шарқ меъморчилигининг бетак-
рор дурдоналаридан бири бўл-
миш Бухорои шариф ўз бағрида
минг йиллик сир-асрорларни ва
афсоналарни сақлаб келади.

Ховуз қурилиши тарихи бир
жуфт зирак ҳақидаги турли
ривоятлар, афсоналарга бо-
риб тақалади. Айрим манбаларда
келтирилишича, Бухоро хони
Имомқулихоннинг бош вазири, йи-
рик давлат ва жамоат арбоби Но-
дир Девонбеги ўз даврида Ҳиндис-
тондаги муҳим ислохотлар ва элчи-
лик миссиясида иштирок этиш учун
йўлга чиқади. Уч йилдан сўнг ор-
тига қайтаётганда Ҳиндистон под-
шоҳи унга юксак эҳтиром рамзи
сифатида қимматбаҳо совғалар би-
лан бирга, ноёб бир жуфт зиракни
тортиқ қилади.

нинг бош вазири бўлатуриб шун-
чаки бир жуфт зирак келтиргани-
дан норозилигини билдиради. Де-
вонбеги индамай жилмайиб кўя
қолади.

Орадан вақт ўтиб, Нодир Де-
вонбеги Бухоро марказида муҳта-
шам ховуз ва обидалар мажмуа-
сини барпо этишга аҳд қилади.
Лойиҳани амалга ошириш учун
катта маблағ зарур бўлганида, ўша
зиракларни хотинидан сўраб олади
ва Афғонистон подшоҳига жуда
катта маблағга сотиб, тушган пул
эвасига Лаби Ховузни қурдиради.
Қурилиш якунлангач, ок-
шомдаги сайр чоғида вазир ра-
фикасини янги барпо этилган маҳо-
батли ховуз бўйига олиб келади.
Аёл ҳайрат билан эридан бунчалик
муҳташам иншоотни куриш учун
зарур маблағни қаердан олганини
сўрайди. Шунда Нодир Девонбеги
жилмайиб: «Сиз вақтида бепасанд
қараган, мансабимга нуносиб кўр-
маган ўша бир жуфт зиракни афғон
подшоҳига сотиб, шу ховузни барпо
этидим», дея жавоб беради.

Бу гўзал ва ибратли ривоят аср-
лар давомида халқ орасида яшаб,
авлоддан авлодга ўтиб келаётган

бўлса-да, Лаби Ховуз ансамбли-
нинг ҳақиқий тарихи ундан-да му-
раккаб, маҳобатли ва аниқ факт-
ларга бойдир.

Ансамблнинг пойдевори XVI
асрда Аштархонийлар сулоласи
давридан аввалроқ, Шайбонийлар
ҳукмронлиги йилларида қўйилган.
1568-1569 йилларда Бухоро хони
Абдуллахон II нинг бош вазири ва
яқин сафдоши, таниқли саховатпеша
арбоб Муҳаммад Кулбобо Қўқалдош
томонидан Марказий Осиёдаги энг
йирик маориф масканларидан бири –
Қўқалдош мадрасаси барпо этилади.
160 та ҳужрадан иборат бу улкан
мадраса ўз даврида нафақат таъ-
лим, балки минтақанинг йирик ил-
мий-маърифий маркази ва бўлажак
ансамблнинг энг қадимий пойдево-
рига айланади.

XVII асрга келиб, Аштархоний-
лар сулоласи вакили Имомқули-
хон ҳукмронлиги даврида шаҳар-
созлик янги босқичга кўтарилади.
Бухоро хонининг молиявий ва ички
ишлар бўйича бош вазири, яъни де-
вонбеги лавозимида хизмат қил-
ган Нодир Тағойбек 1620-1623 йил-
ларда мажмуани яхлит ансамбль
кўринишига келтиради. Дастлаб

ТАРИХГА НАЗАР...

1620 йилда ховузнинг ғарбий то-
монида суфийлар ва сайёҳлар учун
хонақоҳ бунёд этади. Сўнг шаҳар-
нинг сув таъминоти ва микроиқ-
лимини яхшилаш мақсадида узун-
лиги 42, кенлиги 36 ва чуқурлиги
5 метр бўлган улкан ховуз қазди-
ради. Унинг атрофи пишиқ ғиштдан
поғонали қилиб териблиб, шаҳар-
нинг марказий шоҳ ариғи Шоҳруд-
дан сув билан таъминланади.

Ансамбль қурилишини тугал-
лаш чоғида ховузнинг шарқий то-
монида Нодир Девонбеги мадраса-
си барпо этилади.

УШБУ ИНШОТ ДАСТЛАБ
КАРВОНЛАР ТЎХТАЙДИ-
ГАН МАКОН СИФАТИДА
ЛОЙИҲАЛАШТИРИЛГАН
ЭДИ. БИРОҚ УНИНГ ТА-
НААЛИ ОЧИЛИШ МАРО-
СИМИДА БУХОРО ХОНИ
ИМОМҚУЛИХОН ИМО-
РАТНИНГ МУҲТАШАМ-
ЛИГИГА ТАҲСИН АЙТИБ,
УНИ «ИЛМ МАСКАНИ ВА
МАДРАСА» ДЕБ ЭЪЛОН
ҚИЛАДИ. ШУНДАН СЎНГ
БИНОГА ШОШИЛИНЧ
РАВИШДА ХУЖРАЛАР
ВА ПЕШТОҚ ҚЎШИЛИБ,
МАДРАСАГА АЙЛАНТИ-
РИЛАДИ.

Ушбу обиданинг яна бир тари-
хий ва ноёб жиҳати пештоқда ис-
лом шарқи меъморчилигида кам-
дан-кам учрайдиган жонзотлар,
яъни қўёшга интилаётган афсона-
вий Семурғ қўшлари ва кийик тас-
вирланганидир.

Бугунги кунда Лаби Ховуз асрий
чинорлар соясига кўҳна тарих ва
замонавий туризм туташган Бухо-
ронинг бош ташриф қоғозидир. Қа-
димий обидаларнинг ховуз сувида
акс этишини кўрган ва шаҳардаги
тинч-осуда муҳитнинг гувоҳи бўл-
ган ҳар бир ташриф буюрувчи Бу-
хоро шаҳрининг бетакрор қудратини
юррак-юрракдан ҳис этади.

Дилдора
ИБРОҲИМОВА
«ISHONCH»

ЁН ДАФТАРДАН САҲИФАЛАР

ПИЁДАНИНГ ЮПАНЧИ ВА ЎКИНЧИ

П иёда юриш вужудга ҳам, руҳга
ҳам фойдали. Инсон тана-
сининг ҳамма аъзолари ҳа-
ракатда бўлади. Томирларда қон
айланиши яхшиланади, ўтир-
ган-турганингизда ғичирлаб овоз
чиқарадиган тузлар эрийди. Елка,
бел, бўйин қотишларидан қутула-
сиз.

Аммо бунинг учун ҳар куни
очиқ ҳавода, бир маромда юриш
керак. Ортиқча тезлашмай, оҳиста
ва энгил қадам ташламоқ зарур.

Бошқа биров ёнингиздан шитоб
билан ўтиб кетса, ундан ўзмоқчи ҳаё-
лингизга келтирманг. Танлаган йўли-
нгиздан ўзингизга мос маромда юринг,
ортада қолдириб кетаётганларга эрга-
шиб, ортиқча чиранманг. Қўтилмаганда
қоқилиб кетишингиз мумкин.

Пийёда юрган одам йўлни, атро-
фини, йўлдошларини кўриб, кузатиб
боради. Ерда бир нима ётган бўлса –
тошми, кесакми, зангалаган михми
– четга олиб ташлаши мумкин. Бола-
кайнинг оғзидан тушиб қолган нон
уюғини, албатта, қўлига олади.

Пийёда юрган киши одамлар ора-
сидан ўтиб боради. Салом беради,
алиқ олади, тўғри келиб қолса,
ҳамроҳлари билан ёнма-ён юриб,
тороқ жойларда бир-бирларига
йўл бериб, гурунглашиб кетади.

Пийёда юрувчи одам тор кўча-
лар, муюлишлар, чорраҳаларда
турли тасодифларга дуч келади.

Гоҳ дўст-қадрдонини кўриб қолади, гоҳ жини суй-
майдиган, ёқимсиз, сўзида мазза-матра йўқ кимса би-
лан тўқнашади. Аслида бунинг ёмон жойи йўқ. Кўча
тасодифлари, учрашувлари унга ҳаётдан узоқлашиб
кетмаслиқ имконини беради.

Пийёда юрган одам минг машаққат билан инига
дон ташийётган чумолини бехос эзиб қўймайди.
Чунки у қадамини ўйлаб босади.

Пийёда одамни шахмат тахтасидаги «Пийёда»га
ўхшатса бўладими? Бўлади. У, табиийки, баъзи
тахтадошлари каби майдоннинг у четидан бу че-
тига бир ҳамлада етиб боролмайди, буни яхши
билади. Шу боис, асосан ўзи каби доналар билан
беллашади. Вазминлик билан қадам ташласа, ҳу-
да-беҳуда сакрамаса, бир-биридан узоқлашиб
кетмаса, курашнинг ҳал қилувчи дамларида катта
кучга айланади.

Пийёданнинг юпанчи шунда!

Аммо ҳаёт деганлари, худди шахмат ўйинидай,
ҳамиша ҳам сокин кечмайди. Ногоҳон ҳужум остида
қоласиз, рақибингиз сизни қуршоқча олади. Қурбон
бермаслиқнинг иложи йўқ, нажотсиз бўлса-да, гоҳо
ҳимояга ўтасиз. «От» деганлари бошингдан ошиб
сакраб турса, «Фил» деганлари «Таслим, таслим»
дея наъра тортса, «Рух» деганлари йўлингни тўсиб
маҳв этса, «Фарзин» деганлари қаерга борма, то-
могингдан гиппа тутса, қаёққа ҳам борасан, қайси
хонадан нажот кутасан?

Бундай пайтлари сени осонгина, пинакларини буз-
май, чойни хўриллатиб ичиб туриб, қурбон қивори-
шади. Дардингни кимга айтишни билмай қолаверасан.

Пийёданнинг ўкинчи шунда!

Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ

Мароқли
дам олинг,
азиз газетхон!

Ойбек
Ҳамроқулов
ижросидаги

«Эй, йил»
қўшиғи

Эй, йил сенинг,
Эй, йил сенинг,
Салобатингдан,
Минг бир турфа талафотингдан,
Ой-қунларга маломатингдан,
Яшар бўлдим юрагим ёниб,
Ерга теккан курагим ёниб...

MUASSIS:

2007-yil 11-yanvarda
O'zbekiston Matbuot
va axborot agentligida
116-raqam bilan
ro'yxatga olingan.

«Ishonch» va «Ishonch-Doverie»
gazetalari tahrir hay'ati:

Qudratilla RAFIQOV
(tahrir hay'ati raisi),

Ulug'bek JALMENOVI, Anvar ABDUMUXTOROV,
Sayfullo AHMEDOV, Akmal SAIDOV, Ravshan BEDILOV,
Qutlimurot SOBIROV, Suhrob RAFIQOV, Shoqosim SHOISLOMOV,
Hamidulla PIRIMQULOV, Nodira G'OIYIBNAZAROVA,
Anvar QULMURODOV (Bosh muharrirning birinchi o'rinbosari),
Mehridin SHUKUROV (Mas'ul kotib – «Ishonch»),
Valentina MARSENYAK (Mas'ul kotib – «Ishonch-Doeepue»)

Bosh muharrir
Husan ERMATOV

«Ishonch»dan olingan ma'lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko'rsatilishi shart.
Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

Bo'limlar:
Kasaba uyushmalari hayoti – (71) 256-64-69
Huquq va xalqaro hayot – (71) 256-52-89
Milliy-ma'naviy qadriyatlar va sport – (71) 256-82-79
Xatlar va muxbirlar bilan ishlash – (71) 256-85-43
Marketing va obuna – (71) 256-87-73

Hududlardagi muxbirlar:
Qoraqalpog'iston Respublikasi – (+998-99) 889-98-20
Andijon viloyati – (+998-99) 889-90-23
Buxoro viloyati – (+998-99) 889-90-31
Navoiy viloyati – (+998-99) 500-05-12
Jizzax viloyati – (+998-99) 688-00-27
Namangan viloyati – (+998-99) 213-09-66
Samarqand viloyati – (+998-99) 889-90-26
Sirdaryo viloyati – (+998-99) 889-98-55
Surxondaryo viloyati – (+998-99) 193-19-70
Toshkent viloyati – (+998-99) 600-40-44
Farg'ona viloyati – (+998-99) 889-90-24
Xorazm viloyati – (+998-99) 889-98-01
Qashqadaryo viloyati – (+998-99) 705-08-93

Mas'ul muharrir:
Darmon IBRAGIMOV
Navbatchi muharrir:
Gulruxbegim ODASHBOYEVA
Musahhih:
Umida XUDOYBERGANOVA
Sahifalovchi:
Hasan ABDUJALILOV
Boshiga topshirish vaqti – 03:00
Topshirildi – 03:30
Bahosi kelishilgan narxda
Gazeta haftaning
seshanba, payshanba
va shanba kunlari chiqadi.
Gazeta «Ishonch»ning
kompyuter markazida
terildi va sahifalandi.

Manzillimiz:
100165, Toshkent shahri,
Buxoro ko'chasi, 24-uy.
E-mail:
ishonch1991@yandex.uz
Nashr ko'rsatkichi: 133
Gazetaning
poligrafik jihatdan
sifati chop etilishiga
bosmaxona mas'ul.
Gazetaning yetkazib
berilishi uchun obunani
rasmiylashtirgan
tashkilot javobgar.

Umumiy adadi 35 028 ta
Shundan: 6 498 nusxasi
«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik
kompaniyasi bosmaxonasi –
Toshkent shahri, Buyuk Turon ko'chasi, 41-uyda;
19 339 nusxasi
«Erudit» MCHJ bosmaxonasi –
Samarqand shahri, Spitamen ko'chasi, 270-uyda;
9 191 nusxasi
«Poligraf-Press» MCHJ bosmaxonasi –
Marg'ilon shahri, Turkiston ko'chasi,
236-«b» uyda chop etildi.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi.
Hajmi 2 bosma tabaq, Buyurtma: G-1011
1 2 3 4 5 6